КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЂА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: МАЈ 2025. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 7:
ФИНАНСИЈСКО ИЗВЈЕШТАВАЊЕ 2

I – ТЕСТ ПИТАЊА

1. Према Међународним стандардима финансијског извјештавања за мале и средње ентитете, мали и средњи ентитети су ентитети који:

a) немају јавну одговорност
b) имају јавну одговорност
c) објављују финансијске извјештаје опште намјене за екстерне кориснике
d) не објављују финансијске извјештаје опште намјене за екстерне кориснике

2. Д.о.о. набавило је постројење чија је набавна вриједност 1.800.000 КМ и процијењени учинак од 3.600.000 производа. За амортизацију се користи метода јединице производа. Колико износи трошак амортизације за обрачунски период ако након стављања постројења у употребу, у првој години произведено 450.000 произовда?

a) 225.000 КМ
b) 900.000 КМ
c) 375.000 КМ
d) 144.000 КМ

3. У складу са МРС 20 – Рачуноводствено обухватање државних давања и објелодањивање државне помоћи, донације које привредно друштво добије у облику ствари треба евидентирати:

a) у корист основног капитала друштва
b) у корист прихода периода у коме је донација примљена
c) у корист разграничених прихода, уколико се ради о условној донацији
d) у корист разграничених прихода или одузимањем износа донације приликом израчунавања књиговодствене вриједности средства

4. Означи исправне закључке које се тичу дефиниције фер вриједности:

a) Фер вриједност имовине и обавеза одређује се на датум вредновања, односно дан биланса, а не на дан када је имовина стечена односно када су обавезе преузете
b) Трансакција продаје имовине или измирења обавеза је замишљена, хипотетичка трансакција; није дошло до стварне трансакције, те је цијена утврђена као претпоставка да је до трансакције дошло.
c) Фер вриједност заснива се на тржишту као излазној цијени, односно фер вриједност није специфична за предузеће, те намјера предузећа да прода средство или измири обавезу не утиче на одређивање фер вриједности
d) Сви закључци су исправни

5. **Означи најпотпунији тачан одговор. Елементи финансијских извјештаја јесу основни градивни елементи од којих су фоинансијски извјештаји сачињени и чине их:**

a) Средства и обавезе
b) Средства, обавезе и капитал
c) Средства, обавезе, капитал, приходи и расходи
d) Средства, обавезе, капитал и токови готовине

6. **Начело које подразумијева да се финансијски извјештаји састављају под претпоставком да друштво континуирано послује и да ће наставити пословати и у догледној будућности (најмање дванаест мјесеци од дана билансирања, је:**

a) Гоинг цонцерн
b) Начело досљедности
c) Начело билансног идентитета
d) Начело импаритета

7. **Набавна вриједност земљишта 2023. године била је 200.000 КМ. У 2024. години вриједност земљишта је процијењена на 180.000 КМ. Наредне године процијењена вриједност земљишта износи 230.000 КМ . Раст вриједности од 50.000 КМ треба евидентирати као:**

a) Приход од сторнирања обезвријеђења у износу од 20.000 КМ и ревалоризационе резерве од 30.000 КМ
b) Приход од сторнирања обезвријеђења у износу од 50.000 КМ
c) Ревалоризационе резерве од 50.000 КМ
d) Ревалоризационе резерве од 30.000 КМ

8. **Заокружи примјере у којима се ради о финансијском лизингу:**

a) Закупом се власништво над имовином преноси на закупца до завршетка трајања закупа
b) Закупац има опцију да откупи предметниу имовину по цијени за коју се очекује да ће бити знатно нижа од фер вриједности на дан када опцију постане могуће искористити
c) Период трајања закупа обухвата већи дио корисног вијека дате имовине, чак и када се власништво не преноси
d) На почетку закупа, садашња вриједност плаћања по основу закупа једнака је суштински укупној фер вриједности изнајмљене имовине

9. **Интерно генерисано средство иницијално се вреднује по:**

a) набавној вриједности која обухвата трошкове неопходне за набавку средства
b) набавној вриједности увећаној за трошкове монтирања
c) цијени коштања која обухвата трошкове неопходне за изградњу средства
d) ни један од понуђених одговора није тачан

10. Привредно друштво ФИТ д.о.о. посједује 40% обичних акција друштва ОМ д.о.о, које је према финансијским извјештајима за 2024. годину остварило добит од 400.000 КМ. У мају 2025. године друштво ОМ д.о.о. донијело је одлуку о исплатзи дивиденде у висини од 200.000 КМ. Друштво ФИТ д.о.о. ће:

a) Приход од дивиденде у износу од 80.000 КМ приказати у 2025. години
b) Приход од дивиденде у износу од 80.000 КМ приказати у 2024. години
c) Приход од дивиденде у износу од 160.000 КМ приказати у 2024. години
d) Приход од дивиденде у износу од 160.000 КМ приказати у 2025. години

11. Међу наведеним ставкама, као текућа (краткотрајна) имовина у билансу стања требају се исказати:

a) некретнине набављене ради даљње продаје
b) примљени аванси за продају робе
c) одгођена порезна имовина
d) резервни дијелови за сервисне услуге

12. У билансу успјеха се према бруто принципу исказују приходи и расходи, односно добици и/или губици од продаје:

a) инвестиционих некретнина
b) опреме
c) залиха робе
d) краткорочне финансијске имовине

13. Након почетног признавања залиха по набавној вриједности, приликом њиховог накнадног мјерења МРС 2 допушта:

a) повећање вриједности залиха изнад њихове набавне вриједности
b) умањење вриједности залиха до износа нето продајне вриједности
c) повећање вриједности залиха, које су претходно биле признате по нето продајној вриједности, до висине њихове набавне вриједности
d) умањење вриједности залиха највише до износа који представља 50% њихове набавне вриједности

14. Нето добит друштва «XY» д.о.о. за текућу пословну годину износи 40.000 КМ, трошак амортизације износи 24.000 КМ. На крају извјештајног раздобља (у односу на почетак извјештајног раздобља) **обавеза према добављачима за материјал смањене су за 14.000 КМ, потраживања од купаца повећана су за 10.000 КМ, а залиха готових производа смањене су за 16.000 КМ. Новчани (готовински) ток од пословних активности износи:**

a) 24.000 КМ
b) 44.000 КМ
c) 56.000 КМ
d) 72.000 КМ

15. Примјери новчаног (готовинског) тока од финансијских активности су:

a) новчани примици од издавања акција и других власничких инструмената
b) новчани примици по основи продаје акција (или удјела) других субјеката
c) новчане исплате дивиденди (или удјела) власницима друштва
d) новчане исплате за стицање власничких или дужничких инструмената других субјеката

16. Инвестиционе некретнине су некретнине које се:

a) користе у производњи или испоруци добара и/или услуга, или за административне сврхе
b) изнајмљују другима ради остварења прихода
c) држе очекујући повећање њихове вриједности
d) намјеравају продати у склопу редовног пословања

17. Према Одјељку 11 *Основни финансијски инструменти* МСФИ-ија за МСЕ, умањење вриједности потраживања од купаца проводи се примјеном:

a) општег модела очекиваних кредитних губитака
b) поједностављеног модела очекиваних кредитних губитака
c) модела «насталих губитака», кад постоји објективни доказ о умањењу вриједности потраживања
d) ништа од претходно наведеног

18. Према МСФИ-ију 5, кад се дуготрајна имовина класификује као имовина намијењена продаји:

a) почетно се мјери по нижој између нето књиговодствене вриједности и фер вриједности умањеној за трошкове продаје
b) наставља се обрачунавати амортизације све док се имовина не прода
c) прекида се обрачун амортизације од дана рекласификације
d) накнадно се мјери по фер вриједности умањеној за трошкове продаје

19. Међу критеријима који се требају испунити да би субјект обрачунао уговор с купцем који је у дјелокругу МСФИ-ија **15 јесу и:**

a) стране у уговору су писмено одобриле уговор и обавезале су се да ће извршити своје односне обавезе
b) стране у уговору су одобриле уговор (писмено, усмено, или у складу с другом уобичајеном пословном праксом) и обавезале су се да ће извршити своје односне обвезе
c) субјект може идентификовати права сваке стране у погледу добара или услуга које се преносе
d) субјект може идентификовати увјете плаћања за добра или услуге које се преносе

20. Друштво «А», које посједује складиште површине 2.000 м^2, склопило је с друштвом «Б» споразум о петогодишњем најму складишног простора површине 200 м^2 за складиштење робе, према којем локацију одређује власник складишта (друштво «А») и може је мијењати током трајања уговора. Друштво «Б» трошкове пословног најма треба признати:

a) као имовину с правом кориштења (у билансу стања) –ако примјењује МСФИ 16 (ради се о уговору о најму јер се имовина може идентификовати)
b) као имовину с правом кориштења (у билансу стања) – без обзира примјењује ли МСФИ 16 или МСФИ за МСС
c) као расход – ако примјењује МСФИ 16 (ради се о уговору о пружању услуга јер се имовина не може идентификовати)
d) као расход – ако примјењује МСФИ за МСЕ

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1: Припрема извјештаја о промјенама на капиталу (20 бодова)

КОМПРЕД а.д. је у току 2023. године евидентирало следеће промјене које су утицале на висину властитог капитала:

- Почетно стање:
  - акцијски капитал – обичне акције 100.000 акција номиналне вриједности 10,00 КМ / акцији, емитованих по цијени од 13,00 КМ / акцији,
  - законске резерве 100.000
  - ревалоризационе резерве 500.000
  - нераспоређени добитак из ранијих година 300.000
- Другу емисију обичних акција у количини од 50.000, номиналне вриједности 10,00 КМ / акцији, по емисионој цијени од 12,00 КМ / акцији
- Поништавање ревалоризационих резерви у износу од 30.000 од чега је износом од 5.000 поништено раније признато смањење имовине у билансу успјеха а остатак је признат у осталом укупном резултату
- Губитак утврђен у билансу успјеха у износу од 120.000

Године 2024. евидентиране су следеће пословне промјене повезане са позицијама властитог капитала:

- Почетно стање
- Покриће губитка из претходне године на терет резерви капитала
- Расподјела дијела добитка из ранијих година у износу од 100.000 у корист власника
- Исправка материјално значајне грешке из претходне године, а која се односила на непрокњижену фактуру за продату робу у малопродаји – малопродајна вриједност робе износи 5.850 КМ, а набавна 3.000 КМ – стопа пореза на добит је 10%, а ПДВ-а 17%
- Признавање ефеката промјене рачуноводствене политике повезане са рачуноводственим третманом трошкова позајмљивања, што је довело до повећања властитог капитал у износу од 5.000
- Поништавање ревалоризационих резерви у износу од 70.000
- Нето добитак утврђен у билансу успјеха у износу од 458.200.

Ваш задатак је да:

a) припремите извјештај о промјенама на капиталу **(15 бодова)**

b) објасните везу између припремљеног извјештаја о промјенама у капиталу и других компоненти које чине годишњи финансијски извјештај акционарског друштва **(5 бодова)**

РЈЕШЕЊА:

Задатак број 2 (10 бодова):

МАХЕР д.о.о. је у току обрачунског периода евидентирало следеће промјене на залихама материјала "А":

- почетно стање 6.000 кг по набавној цијени од 10,00 КМ / кг
- набавка 3.000 кг по набавној цијени од 11,00 КМ / кг
- издатница у производњу 3.500 кг
- издатница у производњу 1.200 кг
- набавка 4.000 кг по набавној цијени од 12,00 КМ / кг
- набавка 3.000 кг по набавној цијени од 13,00 КМ / кг
- издатница у производњу 5.000 кг

Ваш задатак је да:

a) израчунате набавну вриједност утрошених залиха материјала ако предузеће користи периодични систем праћења залиха и ФИФО методу **(3 бода)**
b) израчунате набавну вриједност утрошених залиха материјала ако предузеће користи трајни систем праћења залиха и методу пондерисане просјечне цијене **(4 бода)**
c) израчунате набавну вриједност утрошених залиха материјала ако предузеће користи периодични систем праћења залиха и методу пондерисане просјечне цијене **(3 бода)**

РЈЕШЕЊА:

Задатак број 3

Друштво «Х» је у периоду од 1.1. до 31.12. 2024. године евидентирало сљедеће приходе и расходе односно трошкове по природним врстама:

- приходи од уговора с купцима	750.000 КМ
- остали приходи и добици	50.000 КМ
- трошкови сировина и материјала	300.000 КМ
- трошкови плата запослених	200.000 КМ
- трошкови амортизације	80.000 КМ
- остали пословни трошкови	40.000 КМ
- остали расходи и губици	35.000 КМ

На залихама производње и готових производа исказана су сљедећа стања:

	1. 1. 2024.	31.12. 2024.
Производња у току	25.000 КМ	20.000 КМ
Готови производи	45.000 КМ	55.000 КМ

Друштво «Х» посједује грађевински објект који је у 2023. години (и раније) вредновaн по методи трошка. Почетком 2024. године бруто књиговодствена (набавна) вриједност објекта била је 800.000 КМ, а исправка вриједности 600.000 КМ. Током 2024. године извршена је ревалоризација објекта, према којој је његова фер вриједност утврђена у износу који је за 25% већи од књиговодствене вриједности исказане по методи трошка.

Друштво «Х» посједује акције друштва «Y» које је класификовало као «финансијску имовину мјерену по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит». На дан 31.12.2023. године нето тржишна (фер) вриједност акција износила је 200.000 КМ. На дан 31.12.2024. године фер вриједност акција смањена је за 10%.

Стопа пореза на добит износи 10%.

Од Вас се тражи сљедеће:

a) **Саставите рачун добити или губитка** (дио биланса успјеха у којем се приказују реализовани приходи и расходи, односно добици и губици) **друштва «Х» за 2024. годину** (8 бодова)

b) **Наведите колико износе добит / губитак од пословних активности и (реализована) нето добит / губитак периода** (2024. године) (2 бода)

c) **Саставите извјештај о осталој свеобухватној добити / губитку (осталом укупном резултату)**
(дио биланса успјеха у којем се исказују нереализовани добици и губици) **друштва «Х» за 2024. годину** (8 бодова)

d) **Израчунајте укупну нето свеобухватну добит / губитак друштва «Х» за 2024. годину** (2 бода)

РЈЕШЕЊЕ:

Задатак број 4

Друштво «Y» је 10. 1. 2021. године набавило компјутерску опрему чија је набавна вриједност 24.000 КМ. Према интерном правилнику о амортизацији у рачуноводству се компјутерска опрема амортизује линеарном методом у процијењеном корисном вијеку употребе од четири године. За пореске сврхе иста опрема ће се амортизовати линеарном методом у периоду од три године. Стопа пореза на добит је 10%.

Од Вас се тражи сљедеће:

a) **Прикажите обрачун амортизације компјутерске опреме за рачуноводствене и пореске сврхе, те утврдите износе привремене разлике и одгођеног пореза за сваку годину у процијењеном вијеку њене употребе.** (4 бода)

b) **Утврдите износе текућег пореза и добити послије опорезивања** (нето добити):
   - ✓ **за 2023.** годину, за коју је **добит прије опорезивања** (исказана у извјештају о добити или губитку) износила **50.000 КМ**; **и**
   - ✓ **за 2024.** годину, за коју је **добит прије опорезивања** износила **40.000 КМ**. (6 бодова)

   Напомена: У пореским извјештајима за 2023. и 2024. годину нису биле исказане «сталне» нити друге привремене разлике, осим по основу амортизације опреме.

РЈЕШЕЊЕ: